

Medforslagsstiller og jeg udtale væsentlig gennem vort Forslag en Ting, nemlig at vi tro, at hvis det skal blive til Alvor med den Landbokommisssion, som er foreslaet her i dette Ting, og som man vel sagtens venter at se vedtaget her, og hvis den skal gøre nogen Nytte, maa — det er vor Overbevisning — de Tanker, som ligge i de Lovforslag, som ere fremfattede, dels af os og dels af det ærede Medlem for Esbjerg Amts 2den Valgkreds. . . . (Afbrydelse af Berntsen: Undskyld!) Det ærede Medlem er saa meget med paa de parlamentariske Forhold under alle Livets forskellige Omstiftelser, at han altid fortaar at rette sine Medborgerer, altsaa jeg skal rette det til det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Bluhme). Jeg siger altsaa, de Tanker og Opfattelser maa blive Genstand for Overvejelser. Vi have jo haft en Kommission, om hvilken man vel, uden at gaa nogen for nær og ogsaa uden at gaa de hæderlige Mænd for nær, der sad i den, kan sige, at dens Gerning var en universel Fiasko, det var den Arbejdskommission, vi havde i Halvfjæderne. Jeg tror ikke, der har været nogen social Forsatter eller nogen politisk Mand eller endogaa blot nogen Journalist, der har opfattet den Kommission som havende gjort en Gerning, der var til Nytte for noget som helst. Jeg tør saa meget roligere sige det, som, da det blev til Alvor at debattere sociale Formaal, nedfattede man baade til Sygkæmpespørgsmaalets, til Ulykkesforsikringspørgsmaalets og forskellige andre Spørgsmaal's Behandling ny Kommissioner, fordi man havde paa Følelsen, at det, som Arbejdskommissionen havde leveret, var paa Forhaand særdigt, det var noget, der ikke dannede Genstanden for noget som helst voksent Mennekes Diskussion, det var noget, der paa Forhaand var begrævet og gaaet ad Helvede til. Jeg ønsker ikke, at det skulde gaa paa samme Maade med den Kommission, som det ærede Medlem for Bræsto Amts 1ste Valgkreds (Bojsen) har indbragt Forslag om. Jeg mener, at intet af de Forslag, som i indværende Aar ere forelagte her i Tinget, dels om Bevarelse eller Opretholdelse af Huse, dels om ny Huse, i egentlig Forstand kunne vente at gaa igennem i dette Ting. Jeg mener, at det kun er Emner, Fremtidsemner for den offentlige Diskussion og Programmer til Overvejelse af den Landbokommisssion, som ventes nedat, og af hvilken man jo, i alt Fald endnu, har Grund til at vente sig noget. Min Medforslagsstiller og jeg have netop den Opfattelse, at kun, hvis man vil indlade sig paa de Tanker, som ligge

i vort Forslag og til Dels ogsaa i det Forslag, der indbragtes af det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Bluhme), kan man vente, at Landbokommisssionen vil gøre en nyttig Gerning og ikke blive et Sideskifte til Arbejdskommissionen fra Begyndelsen af Halvfjæderne, nemlig blive en Kommission, der intet nyttigt og intet gavnligt gør, en Kommission, om hvilken der gælder det, at jo mere man tier om de Benge, man gav ud til den, des bedre er det for dem, der vare Medlemmer af den.

Vi have naturligvis den Mening, at der mod vort Forslag kan siges mange forskellige Ting, men vi mene dog egentlig ikke, at vi have forurettet nogen; vi mene tværtimod, at efter vort Lovforslag er der i Virkeligheden budt en Kapital, der svarer til, hvad der i Tilfælde af Ekspropriation efter al Rimelighed og sund Fornuft kan tilkomme de nuværende Fordejere. Det Forslag, som her foreligger, er jo nemlig i Virkeligheden i sin Tanke ikke noget nyt Forslag her i Tinget. Det er selvfølgelig et nyt Forslag i Forhold til Højre og dem, der ere enige med Højre; men i Forhold til Demokratiet er det jo ingenlunde et nyt Forslag, men det er en gammel Tanke, som har været hævdet her i Tinget Aar efter Aar. Der er jo endogaa Folk, som slet ikke have noget socialistisk Navn, der have hævdet, at der slet ikke tilkommer Lensbesidderne nogen Erstatning. Forslagsstillerne have ment, at det var aldeles ufornuddent at stille det op, og vi have valgt en Sum for det Hartorn, hvorom her er Tale, udelukkende af Hensyn til, at der jo ikke er Bygninger paa den Jord, der her er Tale om. Vi mene, at den foreslaede Sum er billig og forstandig, og hvis man skulde sige noget om den, saa ere vi egentlig af den Mening, at den snarere er for høj end for lav. Jeg skal naturligvis ikke paa dette Tidspunkt nærmere indlade mig paa det; men jeg skal dog henlede Opmærksomheden paa, at enhver, der vil gennemløse Statistiken desangaaende, særlig altsaa det statistiske Hovedværk af de Herrer Falbe-Hansen og Scharling, vil komme til det Resultat, at naar man tager Hensyn til Landejendommens noget synkende Værdi, og naar man saa ser bort fra Bygningerne, saa er Summen snarere sat for højt end for lavt. Vi have dernæst med Hensyn til Præstegaardene tilladt os at sætte en lidt højere Kente af den Ekspropriationsværdi, hvorom der er Tale, end vi have sat af Lenene. Grunden er den, at Præsterne og de Folk, der nyde Embedsforder her i Landet, ikke have haft de samme Fordele i et og alt, som ere knyttede til den